

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. c)

Istorie

Varianța 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Még 1876. szeptember 29/október 11-én, amikor Livádiában (Livadia) találkozott Ion Brătianu miniszterelnök, akit Gh. Slăniceanu tábornok, a hadügyminiszter kísért el, II. Sándor cárral (țarul Alexandru al II-lea) és A.M. Gorceakov kancellárral, felmerült a román-török háború kirobbanásának és az orosz csapatok Románián való átkelésének ötlete. A függetlenség kivívásáért megvalósítandó Oroszországgal (Rusia) való együttműködést Dél-Besszarábia (Basarabia) helyzetével hozták szoros összefüggésbe. [...] A román hadsereg részvétele a dél-dunai (sudul Dunării) hadműveletekben Miklós nagyherceg (marelui duce Nicolae) távirata következtében jött létre, amelyben katonai segítséget kért Károly (Carol) uralkodótól. [...] A román csapatok csak akkor keltek át a Dunán, miután az orosz parancsnokság elfogadta, hogy a románok megtarthatják önállóságukat cselekvés és vezetés szempontjából. Károly, II.Sándor és Miklós nagyherceg találkozása után, a román fejedelem a plevnai (Plevna) csapatok főparancsnoka lett. Plevnánál az orosz, majd pedig a román csapatok is egy jól felkészült és jól irányított ellenséggel találkoztak. [...] Egy sikertelen kitörési kísérlet után, a sebesült Oszmán pasa (Osman Pașa) megadta magát. [...] Plevna kapitulációja után a román katonai tevékenység súlypontja Vidinre (Vidin) került át, amelynek szomszédságában egy támadással sikerült elfoglalni Smârdant.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „A román politikusok [...] és általában a közvélemény Oroszországot ellenségnek tekintették, és nem egy lehetséges szövetséges jelöltnek. Mégis megtalálták azokat a politikai és gazdasági előnyöket, amelyeket a Németországból (Germania), Ausztria-Magyarországból (Austro-Ungaria) és Olaszországból (Italia) álló Hármass Szövetségben (Tripla Alianță) kerestek. A fő vonzóerőt kétségtelenül Németország jelentette.

Az Ausztria-Magyarországgal való szövetség lehetősége erős kétségeket váltott ki. A Berlini Kongresszus (Congresul de la Berlin) után a két ország közötti kapcsolatokat erősen megviselték a gazdasági és politikai érdekellentétek. [...] Romániának a Hármass Szövetséghez való csatlakozása 1883 október 18/30-án egy Ausztria-Magyarországgal kötött kétoldalú szerződés keretében ment végbe. Az új szövetségesek elhatározták, hogy segítséget nyújtanak egymásnak egy Oroszország részéről jövő támadás esetén, bár ez utóbbit ténylegesen nem nevezték meg [...]. Ugyanazon a napon Németország is csatlakozott az egyezményhez egy külön okmány keretében. Károly (Carol) király és Brătianu fontosnak tartották, hogy az egyezmény titkos maradjon, mivel tudták, hogy ez egy tiltakozási hullámot indít el a politikusok és a közvélemény soraiban, mert ezek többnyire franciabarátok voltak. Így, alapos okok miatt, a szerződést soha nem nyújtották be a Parlamentbe vita és ratifikáció céljából, ennek következtében feltételeinek végrehajtása főleg a királytól függött.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A forrásokból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a **B** forrásban említett Románia királyát. **2 pont**
2. Pontossítsatok, az **A** forrás alapján, Plevnára vonatkozóan egy információt. **2 pont**
3. Említsetek meg egy-egy államot, amelyek mellett Románia (România) részt vesz a nemzetközi kapcsolatokban és, amelyre az **A** és a **B** forrás is utal. **6 pont**
4. Írjátok le a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűjelet, mely alátámasztja, hogy Románia beavatkozik a háborúba. **3 pont**
5. A **B** forrás alapján írjatok két olyan információt, melyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két olyan Románia által véghezvitt eseményt egy nagy szövetségi rendszer keretében, amelyek a XX. század első felében zajlottak. **6 pont**
7. Említsetek meg egy hasonlóságot két olyan intézkedés között, amelyet a modern román államban fogadtak el, és amelyek időben megelőzik az **A** forrásban bemutatott eseményeket. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Mihai Viteazul uralkodása egybeesett VIII. Kelemen pápa (papa Clement al VIII-lea) [...] által meghirdetett szövetséggel, amelyben részt vettek a Pápai Állam (Statul papal), Spanyolország (Spania), Ausztria (Austria), Toszkána (Toscana), Mantova és Ferrara hercegei, de nem csatlakozott Lengyelország (Polonia) és Anglia, amelyek tartózkodtak a gondolattól. A törökellenes tervekben különleges helyet kellett volna elfoglalniuk a román országoknak, amelyek helyzetüknél fogva érdekeltek voltak a Szent Liga (Liga Sfântă) [...] tevékenységében.

A román országok csatlakozása a keresztény szövetséghez hamarosan egy törökellenes felkelés kirobbanásához vezetett 1594. november 13-án Bukarestben (București) [...]. A Duna (Dunăre) vonalán lévő várak elfoglalása az Oszmán Birodalom (Imperiul Otoman) részéről ellenségeskedést váltott ki [...]. Ilyen körülmények között, mivel az oszmán reakció előrelátható volt, Mihai Viteazul Gyulafehérváron (Alba Iulia) aláírt egy szerződést, a rendek küldöttsége által, Báthory Zsigmonddal (Sigismund Báthory), 1595. május 20-án, amelyben a rendek alárendelik Havasalföldet (Țara Românească) Erdély (Ardeal) fejedelmének, aki így legfőbb hatalom lesz, míg az uralkodót kiszolgáltatják a bojárok mindenhatóságának. A szerződés értelmében az uralkodótól visszavonják a hatalom jogköreit, az országot egy 12 bojáról álló szűk tanács fogja kormányozni, míg az uralkodót lefokozzák az erdélyi fejedelem helyettesévé. Az ilyen körülmények között megkötött szerződés a rendek rendszerének kifejeződése volt, mivel a bojárok átvették az uralkodói jogkört. [...]

A törökellenes felkelés után a század végének történelmében megnyílik egy olyan korszak, amelyben a román országok és az Oszmán Birodalom katonai összecsapásaira kerül sor. Ezeket a havasalföldi uralkodó kezdeményezi a Duna vonalán lévő török várak megtámadásával, míg Aron vajda (Aron Vodă), Moldva (Moldova) uralkodója, behatol az ország déli részébe, Tighinát (Tighina) ostromolva. A havasalföldi török visszavágás előtt Mihai Viteazul több győzelmet aratott, elfoglalta Brăila fontos kikötőjét és megkezdte a dunántúli támadásait. A törökök által előkészített döntő összecsapásra Călugăreni-nél került sor 1595. augusztus 13/23-án [...]” (M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

A forrásokból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrásban említett egyik csatát. **2 pont**
2. Pontossítsátok azt a századot, melyre a fenti forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsetek meg két uralkodót a román térségből, akikre a fenti forrás vonatkozik. **6 pont**
4. Említsetek meg, a fenti forrásból, két információt a pápa által javasolt szövetségre vonatkozóan. **6 pont**
5. Alkossatok, a fenti forrás alapján, egy nézőpontot a gyulafehérvári szerződés előírásaira vonatkozóan, alátámasztva a szövegből vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint azon XIV-XV. századi diplomáciai események, amelyekben a románok is részt vettek a nemzetközi kapcsolatok részét képezik. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény **bemutatása** és azon **összekötő fogalmak/szavak használata**, amelyek okozatiságot és következtetés levonást fejeznek ki). **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy, hozzávetőleg két oldal terjedelmű, esszét állam és politika a második világháború utáni Romániában, figyelembe véve a következőket:

- pontosítsatok egy olyan történelmi esemény, amely elősegítette a sztálinizmus bevezetését Romániában;
- említsétek meg két következményét Románia (România) nemzetközi kapcsolatokban végrehajtott tettének a sztálinizmus időszakában;
- mutassátok be az 1965-ös Alkotmány egy jellemzőjét;
- említsétek meg a kommunistaellenes disszidencia két jellegzetességét;
- alkossatok egy nézőpontot a nemzeti-kommunizmus hatásáról Románia nemzetközi kapcsolatokban kifejtett cselekedeteire vonatkozóan és támasszátok alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint a következtetéseket kifejező szavak használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása.